

ÇİN VE AFRİKA'DA GEÇ SÖMÜRGEÇİLİK

Afrika kıtası geçmişten günümüze gerek yer altı ve yer üstü kaynakları gerekse nüfus potansiyeli bakımından küresel güçlerin ilgisini çekmiştir. Geçmişte kolonyalizmden nasibini alan kıta, dekolonizasyon sonrasında da güçlü devletlerin rekabet sahası olmaya devam etmektedir. Büyüyen ekonomisiyle küresel siyasette söz sahibi olan Çin de Afrika kıtası ülkeleriyle bağımsızlıklarını kazanmaya başladıkları dönemden beri ilgilenmektedir. Çin'in artan enerji ve pazar ihtiyacı Afrika ülkeleriyle ilişkilerini etkileyen temel faktördür.

Doç. Dr. Levent Ersin ORALLI

Afrika ülkelerinin bir kısmı önemli petrol ve doğalgaz kaynakları ve büyük nüfuslarıyla güçlü bir pazar potansiyeline sahip konumdadırlar.

Ancak zengin doğal kaynaklarına rağmen ekonomik, siyasal, sosyal ve güvenlik alanlarında birçok sorunla karşı karşıya durumdadırlar. Bu sorunların temeli küresel güçlerin kıtaya yönelik politikalarının sömürü amaçlı olması ve istikrarsızlığı tetiklemesidir. Bu çalışmanın amacı Çin'in Afrika kıtasıyla ilişkilerinin tarihsel seyri ve politik amaçlarının incelenmesi ve bu ilişkileri neo-kolonyalizm kavramıyla açıklamaktır. Bu bağlamda Çin'in kıtadaki varlığının istikrarı mı yoksa istikrarsızlığı mı beraberinde getirdiği sorusuna cevap aranacaktır.

GİRİŞ

Çin'in kıtaya bakışı özellikle 21. yüzyıl itibarıyla ekonomi temelli olmuştur. Çin'in küresel bir güç olma yolundaki stratejik adımları Afrika kıtası ile işbirliklerini ve ekonomik bağlarını güçlendirmeye yönelmiştir. Çin'in kıtada

çok sayıda devletle ekonomik ve diplomatik bağları bulunmaktadır. Bu ilişkilerin Çin'in stratejik hedeflerine nasıl hizmet ettiğini anlamak bakımından Çin'in kıtaya yönelik politikalarının amaçları ve ortaya konulan somut adımlar incelenmelidir.

"Çin, Afrika kıtası ülkeleri bağımsızlıklarını kazanmaya başladığı dönemden beri kıta ülkelerine destek amaçlı altyapı projelerinin desteklenmesi, teknik destek sağlama ve faizsiz ya da düşük faizli krediler vermek gibi yardımlar yapmıştır."

Çin, Afrika kıtası ülkeleri bağımsızlıklarını kazanmaya başladığı dönemden beri kıta ülkelerine destek amaçlı altyapı projelerinin desteklenmesi, teknik destek sağlamak ve faizsiz ya da düşük faizli krediler vermek gibi yardımlar yapmıştır. Bu yardımlar ideolojik ve politik amaçları gerçekleştirmek amacıyla Afrika kıtasıyla ilişkileri kuvvetlendirmek ve emperyalist dünyaya karşı Güney-Güney işbirliğini sağlamak, sömürgeci güçlere karşı Afrikalı devletleri desteklemek, Çin'in ideolojik anlayışını aktarmak, uluslararası toplumda Çin'in tanınmasını sağlamak ve destek kazanmak gibi amaçlarla yapılmıştır. Bu amaçlar Çin'in kendi iç politik şartları ve uluslararası konjonktüre göre değişiklik göstermiştir.

Çin'in dış yardımları üç döneme ayrılmıştır. İlk dönem 1950-1980'lerin ortasına kadar olan politik ve ideolojik hedefler doğrultusunda yapılan yardımlardır. Bu dönemde Çin

1 Doç. Dr. Levent Ersin ORALLI, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, AHBVÜ Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü, TESAM Yürütme Kurulu Üyesi.

yeni bağımsızlık kazanan Afrikalı ülkelere hibeler, faizsiz krediler, teknik destekler sağlamış ayrıca bağımsızlık mücadelelerini desteklemiştir. İkincisi 1980'lerin sonundan 1990'ların ortasına kadar olan dönemdir ve bu dönemde yardımlarda "eşitlik" ilkesi vurgulanmış ve ekonomik faktörler politik amaçların önüne geçmiştir. Son olarak 1990 sonrası dönemde ise stratejik hedeflere yönelik ekonomik açılımlar olduğu dönemdir. Bu dönemde Çin ekonomik gücünü artırmış bir aktör olarak Afrika'da endüstrileşme odaklı yatırımlara yönelmiştir. Bu dönemde karşılıklı fayda, ortak kalkınma gibi ilkeler vurgulanmıştır.

Çin'in Afrika'daki etkisi ve sağlam ilişkisi uzun yıllar içinde inşa edilmiştir. Yani Pekin'in kıta üzerindeki nüfuzu yalnızca Çin'in son zamanlarda gelişen ekonomisinin ve Afrika hammaddelerine yönelik artan talebinin bir sonucu değil, uzun yıllardır sürdürülen yardım, ticari, kültürel ve teknik destek gibi alanlarda kurulan ilişkiler ve yatırımların sonucudur. Ancak bu yardım ve yatırımlar karşılıksız değildir. Pekin hükümeti Çin'in ekonomik büyüme zorunluluğunun Afrika kıtasıyla ticari faaliyetlerin gelişmesine bağlı olduğunun farkındadır. Bu nedenle Çin, Afrika ile olan ilişkilerine her geçen yıl daha da ivme kazandırarak çok boyutlu bir hale getirmek istemektedir. Çin yalnızca Afrika'ya değil Asya, Latin Amerika, Karayipler gibi birçok bölgede gelişmekte olan ülkelere yardımlar yapmıştır. 2009 yılı verilerine göre Çin'den düzenli olarak bağış alan 123 gelişmekte olan ülkenin 41'i Afrika ülkesidir.

Asya ve Afrika kıtaları dünyada en az gelişmiş ülkelerin büyük bir kısmına ev sahipliği yapmaktadır. Bu nedenle % 80 oranla Çin yardımlarından en yüksek pay alan ülkeler bu iki kıtada yer almaktadır. Bu yardımlar genellikle zayıf devletlere hibe verme, borç erteleme, sıfır faizli krediler ya da kalkınma kredileri sağlanarak yapılmaktadır. 2009 yılında Çin 106,2 milyar Yuan Hibe, 76,54 milyar Yuan faizsiz kredi ve 73,55 milyar Yuan imtiyazlı kredi olmak üzere toplamda 256,29 milyar Yuan bağış yapmıştır. Özellikle

hibe ve sıfır faizli krediler 1995 yılına kadar Çin'in dış yardım stratejisinin ana aktörü konumundadır. 2005 yılı sonrasında Çin Exim Bank 55 projeye 800 milyon dolarlık destek vermiş ve bu rakam 2007 yılı sonunda 1,5 milyar dolara çıkmıştır. Ayrıca 2009 yılında 35 Afrika ülkesinin Çin'e olan 312 kalem borcu silinmiştir ki, Çin, yumuşak güç olgusu, kamu diplomasisi araçları ve iktisadi güç temelli yaklaşımıyla sahada bir sempati iklimi yaratma telaşı içerisinde.

ÇİN'İN AFRIKA'DAKİ STRATEJİK HEDEFLERİ

21. yüzyılda Afrika Çin ilişkileri daha pragmatik temelde yürütülmekte, ekonomi ve karşılıklı fayda ilkelerine dayanmaktadır. Çin'in günümüzde kıta ülkelerine yaptığı yardımlar yapı projeleri, tıbbi destek ve Afrikalı öğrencilere Çin'de eğitim almaları için burs imkanı şeklinde üç alanda gerçekleşmektedir. Yapı projeleri kapsamında Çin Afrika'da hava alanları, yollar, hükümet binaları, fabrika, stadyum gibi büyük projelerde de yer almıştır. Ayrıca insan kaynağı bakımından Afrikalı halklara teknik eğitimler vererek nitelikli insan kaynağı oluşması konusunda katkı sağlamıştır. Diğer yandan Çin Afrika'nın petrol, kereste, bakır, krom gibi doğal kaynaklarına da yatırımlar yapmıştır. Bu yardımlar ve yatırımlarda Afrika'nın gelişen ekonomisinin üretim ve gelişim için Çin'in yardım ve yatırımlarına, ekonomik ve teknolojik işbirliğine ihtiyaç duyduğunu vurgulamıştır.

Çin'in bu yardım ve yatırımlardaki temel prensipleri değişmese de devlet işletmeleri kıtaya yapılan işbirliklerinin kilit noktası olarak hükümetin yerini almaya başlamıştır. Ayrıca Çin'e göre endüstriyel ekonomik faaliyetler oluşturmak için Afrika'nın tarımsal, mineral ve metalurjik kaynaklarını zenginleştirmesi alanında yatırımlar yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda Çin, Afrika'da metalurjik kaynakların araştırılmasını ve değerlendirilmesini teşvik etmektedir. Bu noktada Afrikalı ülkeler ve

Çin doğal kaynakların kullanımında işbirliği yapmaktadır. Bu duruma Çin açısından bakıldığında ihtiyaç duyduğu enerji kaynağını kıta ülkelerinden sağlamak için bu ilkelerdeki yatırımlarını ve yardımlarını kullanmaktadır.

Çin'in yardım politikalarına dayalı ilişkilerini güçlendirmesi süreci 1970'li yıllarla başlayan etkileşimin 2000'li yıllarda artış göstermiş olmasıyla kamu diplomasisi araçlarının kıtada zirveye ulaştığı dönemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çin'in 2000 sonrası artan sanayileşme ve enerji ihtiyacı göz önüne alındığında bu ihtiyacı Ortadoğu bölgesinden sonra en çok rezerve sahip Afrika kıtasından, özellikle Nijerya gibi zengin petrol ve enerji rezervine sahip Afrika ülkelerinden, karşılamak amacıyla yardımlarını aktardığını söylemek mümkündür. Bu noktadan bakıldığında Çin'in yardım politikalarının Afrika'nın kaynaklarına erişmek ve kıta ülkelerini kendisine bağımlı hale getirmek için bir araç olarak kullandığı değerlendirilebilir.

Çin'in yardım politikası herhangi bir bağlılığı beraberinde getirmediği söylemini içinde barındırsa da ekonomik ilişkiler bağımlılık koşullarını beraberinde getirmektedir. Bu koşullar iktisadi pozisyon ve aynı zamanda devletlerin yönetimiyle de ilgilidir. Çin'in

yardım politikası şüphesiz tamamen karşılıksız değildir, Çin'in çıkarlarına hizmet eden önemli araçlardan biridir. Bu nedenle Çin'in bu gibi yardım politikalarıyla kıta ülkeleri üzerinde elde ettiği nüfuz veya imtiyaz, neo-kolonyal bir görüntü çizmektedir. Bu bakımdan Çin'in yardım politikaları kısa vadede görünmese de orta ve uzun vadede kıta ülkelerinin bağımsızlık ve güvenliği açısından sorun teşkil etme riski taşımaktadır. Özellikle doğal kaynakların çıkarılması ve kullanımı konusunda Çin'in tutumu kolonyal dönemdeki sömürü ilişkisiyle benzerlikler taşımaktadır.

Sanayileşme sürecinin etkisi ve önemli büyüme rakamlarının yakalanmasıyla birlikte Çin'in kıtaya kurduğu diplomatik ilişkiler ekonomik hedeflere hizmet etmeye başlamıştır. Ekonomik bağların güçlendirilmesi ve ticaret hacminin artırılması amacıyla bu dönemde Çinli liderler Afrika'da birçok ülkeye ziyaretler yapmışlardır. 2006 yılı Pekin hükümeti tarafından Afrika Yılı ilan edilmiştir. Bu bağlamda kıtaya yapılan yardım ve yatırımlar pragmatik bir temelde olmuştur. Çin'in bu yaklaşımı kıtaya ilişkilerini enerji ve hammadde ihtiyacınayönelik geliştirmesine sebep olmuştur. 2000 yılında Pekin'de ilki düzenlenen FOCAC zirvesi 2006 yılında yeniden toplanmış ve Çin Afrika ilişkilerinde

dönüm noktası olmuştur. Forumda Çin - Afrika stratejik işbirliğinin yeni formunun politik eşitlik ve karşılıklı güven, ekonomik olarak karşılıklı kazanç odaklı işbirliği ve kültürel değişim ilkelerine dayalı olduğu belirtilmiştir. Zirvenin çıktılarında daha birçok ekonomik yatırım ve ticari işbirliği kararlarının olması ekonomik işbirliği ilkesinin diğer ilkelerden daha ön planda olduğunu göstermektedir.

Diğer yandan Çin'in ekonomik büyüme hedeflerinin gerçekleştirilmesi için üretimin sürekliliği gereklidir. Bu durum Çin için ciddi bir enerji ihtiyacı doğurmaktadır. Bu nedenle Ortadoğu petrol şirketleriyle işbirliği yürüterek bu ihtiyacı karşılamak istese de bu Çin'in petrol talebini karşılamakta yeterli olmayabilir. Bu durum benzin, havacılık ve dizel yakıtı gibi ürünlere daha kolay dönüştürülebilen hafif petrole erişimi daha değerli hale getirmektedir. Hafif petrol rezervlerinin dünyada azalmasıyla birlikte Afrika Kıtası kıyılarında doğal kaynak arayışları hız kazanmış ve önemli miktarda yeni petrol rezervi tespit edilmiştir. Bu durumun işleme maliyetini düşürecek olması Çin'in Afrika kaynaklarına ilgisini artırmaktadır.

Çin'in petrol ve enerji rezervlerine yönelik bazı stratejik adımları vardır. Bunlardan ilki kıtadaki çatışma bölgelerine diğer ülkelerin aksine yatırım yapmaktan çekinmemesidir. Örneğin Angola'da uzun yıllar süren iç savaş sonrasında Çin bölgeye hızla yatırım yapmaya başlamıştır. Bu kapsamda Angola'ya tahrip olmuş altyapısını onarması için 3 milyar dolarlık petrol destekli bir kredi vermiştir. Bu durum Çin'in petrol kaynaklarına erişimdeki istekliliğini göstermektedir. İkinci olarak Çinli enerji şirketleri kaynak bakımından zengin Afrika ülkelerine araştırma ve geliştirme çalışmaları için yüksek fonlar ve iş gücü sağlamaktadır.

Bu durum petrolün çıkarılmasında Çin'i etkin hale getirirken yerel hükümeti ve halkı saf dışı bırakan bir adımdır. Üçüncü olarak Çin petrol alanında ulusal hükümetler, devlet kontrolündeki enerji şirketleri ve bireysel işletmelerle işbirlikleri geliştirerek petrol çıkarma sürecine ortak olmaktadır. Bu adım Çin'in yerel yönetimler ve şirketlerle entegre olarak uzun vadede kıtada varlık göstermesine hizmet edecektir. Çin açısından stratejik olarak kazançlı bir hamleken yerel hükümetler bakımından ülkenin doğal kaynak rezervleri üzerinde

yabancı hakimiyetini artıran bir girişim olması bakımından milli egemenlik ve güvenlik sorunu oluşturmaktadır. Ayrıca bu yaklaşım Afrikalı yerel hükümetleri doğal kaynaklara erişimi konusunda Çin'e bağımlı hale getirecek bir hamledir.

Diğer yandan Çin'in Afrika kıtasına yönelik politikasını etkileyen bir diğer unsur Çin'in 2013 yılında açıkladığı Kuşak-Yol Girişimidir. Kuşak-Yol Girişimi tarihi İpek Yolu üzerindeki ülkelerin ekonomik entegrasyonunu hızlandırmayı ve altyapı geliştirmeyi

amaçlayan kıtalar arası ve uzun vadeli bir politika ve yatırım aracıdır. Girişim kapsamında öngörülen projelerin hayata geçirilmesi neticesinde Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının ve komşu denizlerin bağlantısı güçlendirilecektir. Bu sayede Çin sanayisinden çıkan bir mal kolaylıkla farklı kıtalara ulaşabilecektir. Girişimin hayata geçirilmeye başlanan bölümleri ekonomik olarak bölgeye katkı sağlamaktadır; fakat şüphesiz en büyük faydayı Çin görmektedir. Girişimin tamamen hayata geçirilmesiyle sağlanacak kazanç ABD ile olan küresel rekabette Çin'e çok ayrıcalıklı bir alan sağlayacaktır. Girişim Çin'in küresel siyasette etkin olma amacını taşımaktadır. Bu nedenle Kuşak Yol Girişimi kapsamında Afrika kıtası Çin için önem arz etmektedir.

"Kuşak-Yol Girişimi, tarihi İpek Yolu üzerindeki ülkelerin ekonomik entegrasyonunu hızlandırmayı ve altyapı geliştirmeyi amaçlayan kıtalar arası ve uzun vadeli bir politika ve yatırım aracıdır."

Girişim kapsamındayeralan coğrafya küresel nüfusun üçte ikisini, enerji kaynaklarının ise dörtte üçünü içine almaktadır. Afrika kıtası özelinde bakıldığında girişim kapsamında özellikle Kenya, Cibuti, Mısır, Etiyopya, Tanzania, Zambiya, Angola gibi ülkeler önem arz etmekle birlikte yapılacak ulaşım kanalları neticesinde kıtanın diğer devletleri de girişimden pay alacaktır. Girişim kıtaya yatırım sağlaması ve alt yapı çalışmalarını desteklemesi bakımından olumlu bir etki olarak görülse de aslında Afrika ülkeleri gibi ekonomik zorluklar yaşayan ülkeler için birçok zorluğu beraberinde getirmektedir. Girişim kapsamında yapılması planlanan limanlar, havaalanları, demir yolları ve benzeri yatırımlar yüksek bütçeli altyapı çalışmalarıdır ve Afrikalı devletlerin bunları karşılayacak bütçesi olmaması finansman olarak hükümetleri Çin'e bağımlı hale getirmektedir. Ayrıca Çin'in sağladığı finansman desteği genellikle kredi şeklinde olmakta ve bu kredinin geri ödenememesi durumunda Çin işletmelerin devrini almaktadır. Görünen tabloda Çin kalkınma odaklı sağladığı ekonomik destekleri sonraki adımda baskı aracı olarak kullanabildiği bir borç diplomasisi yürütmektedir. Bu durum Afrikalı ülkeleri hem Çin'e bağımlı hale getirirken hem de bir devletin havaalanları, demiryolları, limanlar gibi stratejik öneme sahip alt yapı birimlerinde yabancı hakimiyetine neden olmaktadır. (Yılmaz, 2020, s. 360) Bu bakımdan Kuşak Yol Girişimi kapsamında yapılan yatırımlar ilk aşamada finansal olarak sonraki aşamalarda ise borç tuzağı ve işletme hakkı bakımından neo-kolonyal nitelikte adımlar olarak dikkat çekmektedir.

SONUÇ

Çin-Afrika ilişkileri günümüzde yoğunluğu artan seyirde ilerlemektedir. Bu ilişkilerin temel dinamiği ekonomik çıkarlardır. Çin'in küresel siyasette süper güç olma yolunda izlediği ekonomi politikası dış politikasını da şekillendirmektedir. Çin'in hızla artan üretim kapasitesiyle birlikte enerji ve pazar ihtiyacı da artmaktadır. Bu iki ihtiyaca da karşılık

verebilecek Afrika kıtası Çin için önem arz etmektedir. Bu nedenle özellikle 2000 yılı sonrasında ekonomik ilişkilerde hızlı bir artış söz konusu olmuştur. Ayrıca Çin'in küresel bir güç olması yolunda önemli bir faktör olan Kuşak-Yol Girişimi Avrupa-Asya-Afrika kıtalarını birbirine bağlayan ve Çin pazarından çıkan bir malın rahatlıkla diğer kıtalara erişimini sağlamayı hedefleyen bir girişimdir. Girişimin duyurulduğu 2013 yılından beri Kuşak Yol Girişimi güzergahındaki ülkelere Çin tarafından önemli yatırımlar yapılmaktadır. Afrika kıtası ülkeleri de bu yatırımlardan nasibini almaktadır.

Çin'in Afrika politikasına bakıldığında söylem olarak eşitlik, karşılıklı iç içlerine karışmama, karşılıklı fayda gibi temel prensiplerin öne çıktığı görülmektedir. Ancak ilişkilerin doğasına bakıldığında bu prensiplerin çoğunlukla söylemden öteye geçmediği; Afrika ülkelerinin bugün yaşadığı sorunlara bakıldığında ekonomik, siyasal ve sosyal alanlardaki sıkıntıların bağımsızlığın kazanıldığı yıllardan bu yana çözüme kavuşmadığı görülmektedir. Ekonomik olarak ilerleme kaydedilmiş olsa da bu ilerlemenin toplumsal olarak karşılık bulmuyor olması, halkın refah seviyesini yükseltememesi bu ilerlemenin doğasını sorgulamaya açmaktadır. Ayrıca ekonomik ilişkiler yakından incelendiğinde sağlanan kredilerin, yapılan yatırımların ve ticari ilişkilerin kısa ve uzun vadede Çin için olumlu etkileri olurken Afrika kıtası ülkeleri için durum bu şekilde değildir. Afrika kıtası ülkelere sağlanan kredilerin uzun vadede borç tuzağına dönüştüğü örnekler kalkınma ve refah seviyesinin artışı amacıyla sağlanan kredilerin aslında olumsuz sonuçlara ulaştığını göstermektedir. Ayrıca yapılan yardımların yüksek finansman gerektiren ve liman, hava alanı, devlet daireleri, demir yolları gibi bir ülkenin stratejik kanalları üzerine projelerden oluşması Afrikalı devletlerin bu gibi kilit yapılar için dahi dışa bağımlı bir durumda olduğuna işaret etmektedir. Bu bağımlılık şüphesiz ki uzun vadede yönetimsel ve iktisadi boyutta

karar alma süreçlerine etkiyi beraberinde getirecektir.

Ayrıca yapılan yatırım alanları ve ithalat ihracat kalemlerine bakıldığında doğal kaynakların hatırı sayılır payı dikkat çekmektedir. Çin'den kıta ülkelerine ihraç edilen mallara bakıldığında teknolojik ürünler ve tüketim malları ön plandadır. Toplumun sıkça kullandığı tüketim mallarının düşük maliyetli olması nedeniyle Çin'den ithal ediliyor olması uzun vadede Afrikalı ülkelerin üretim potansiyelini düşürecek ve üretmeyen sürekli dışa bağımlı bir tüketim toplumu ortaya çıkaracaktır. Bu durum Afrikalı ülkeleri borç tuzağına düşürerek ekonomik kaynaklarının yönetiminde müdahaleye açık hale getirmektedir. Ayrıca bu borçların karşılığında devletlerin kilit kurumlarının yabancı işletmelere kiralanmasına yol açmaktadır. Kısaca ifade etmek gerekirse Çin-Afrika ülkeleri arasındaki ticaretin doğası eşitsizliğe dayalıdır ve Çin'in ekonomik olarak büyümesine hizmet ederken Afrikalı ülkelerin dış ticaret açığının derinleşmesine yol açmaktadır.

Çin'in Afrika açılımında öne çıkan ilişki düzey değerlendirildiğinde ilişkilerin kurulduğu 1971 yılından beri yapılan yatırımlar ve sağlanan kredilerin toplumsal refahın artmasına hizmet etmediği açıktır. Afrika coğrafyasının başlıca sorunlarından

biri tarımsal üretimin geri planda kalmasıdır. Bunun nedenleri arasında otlak alanlar üzerindeki tartışmaların güvenlik problemi doğurması ve çiftçiliği engellemesinin yanı sıra hükümetin gerekli tarım politikalarını yürütmemesi de etkilemektedir. Yapılan yardımların ağırlıklı olarak doğal kaynakların çıkarılması ve işlenmesi, ulaşım yolları ya da liman, havaalanı gibi alanlara yapılıyor olması tarım politikalarına yönelimi kısıtlamaktadır. Ayrıca bölgenin Çin'e yönelik ihracat kaleminde petrol ve doğalgazın önemli bir yer tutması; tarımsal alana gerekli önemin verilmemesine, sanayileşme noktasında endüstrinin geri planda kalmasına, doğalgaz ve petrole bağımlı bir ekonomik kalkınma ile ekonomik çeşitlenmenin sağlanamamasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla doğal kaynaklara odaklı yatırımlar ve sağlanan krediler Afrika genelinde toplumsal refahın artmasına sebep olmadığı gibi aksi yönde ülkelerin ekonomisini kırılgan hale getirmektedir. Bu nedenle Çin-Afrika ilişkilerinin doğası Çin tarafının çıkarlarına hizmet ederken Afrika kıtasının geri kalmasına ve kaynaklarının halka eşit şekilde dağıtılamamasına zemin oluşturmaktadır. Bu geri kalmışlığın getirdiği sosyal sorunlar bölgede istikrarsızlığa, sosyal çatışmalara, güvensizlik ortamına, kırılgan siyasal ve ekonomik yapıya neden olmaktadır.